

USTAWA

z dnia _____ 2017 r.

o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki oraz ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej

Art. 1. W ustawie z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. poz. 744 oraz z 2017 r. poz. 1389) po art. 6 dodaje się art. 6a oraz 6b w brzmieniu:

„Art. 6a. 1. W przypadku niewykonania przez jednostkę samorządu terytorialnego albo związek, wskazany w art. 4, zarządzenia zastępczego, o którym mowa w art. 6 ust. 2, w terminie 30 dni od dnia jego doręczenia, wojewoda zapewnia jego wykonanie na koszt tej jednostki albo związku.

2. W przypadku wykonania przez wojewodę czynności, o których mowa w ust. 1, zwrot kosztów przez jednostkę samorządu terytorialnego albo związek, o którym mowa w art. 4, następuje na podstawie właściwych w danym przypadku dokumentów finansowo-księgowych, w terminie 30 dni od dnia ich doręczenia przez wojewodę.

Art. 6b. W przypadku nadania nazwy w trybie zarządzenia zastępczego, o którym mowa w art. 6 ust. 2, jej zmiana przez jednostkę samorządu terytorialnego albo związku, o którym mowa w art. 4, wymaga uprzedniej zgody Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu oraz wojewody.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 22 czerwca 2017 r. o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. poz. 1389) w art. 3 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Właściciel albo użytkownik wieczysty nieruchomości, na której w dniu wejścia w życie ustawy znajduje się pomnik upamiętniający osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujący taki ustrój w inny sposób, usuwa ten pomnik w terminie do dnia 31 marca 2018 r. Przepisy art. 1 ust. 2 oraz art. 5a ust. 2 i 3 ustawy zmienianej w art. 1 stosuje się.” .

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Uzasadnienie

Celem projektu nowelizacji jest zapewnienie wykonania przepisów dotyczących zmian nazw jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomników propagujących komunizm lub inne ustroje totalitarne. Przyjęta niemal jednogłośnie ustawa z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki miała zakończyć rozpoczęty po zmianie ustroju proces dekomunizacji obiektów publicznych, zwłaszcza ulic.

Niestety, wykonanie zapisów ustawy napotyka w niektórych miejscach na trudności, wobec czego w niniejszym projekcie zaproponowane są rozwiązania, które doprecyzowują sposób wykonania zapisów tzw. ustawy dekomunizacyjnej oraz zapewniają stabilność nowych nazw ulic i pozostałych obiektów.

Przepisy dodawanego art. 6a, będą miały zastosowanie, jeżeli władze samorządowe zignorują nałożony na nie obowiązek wykonania zarządzenia zastępczego. W obecnym stanie prawnym, jeżeli organy samorządu terytorialnego nie dopełnią powyższego, wojewoda nie posiada skutecznych instrumentów prawnych mogących wyegzekwować od samorządu wypełnienie tego obowiązku prawnego. Nowelizacja daje taką możliwość - zgodnie z nowym przepisem, jeżeli zaistnieje opisana powyżej sytuacja, wojewoda jako organ nadzoru nad legalnością funkcjonowania organu samorządu terytorialnego zostaje wyposażony w narzędzie prawne umożliwiające wykonanie zastępcze tych czynności. Takie rozwiązanie jest niezbędne, gdyż w razie zwłoki organów samorządowych w wykonywaniu swoich obowiązków względem nowego nazewnictwa mieszkańcy danej ulicy, przedsiębiorcy ale także organy publiczne znajdują się w sytuacji, kiedy obowiązuje już nowa nazwa, ale w publicznych dokumentach i rejestrach oraz tabliczkach informacyjnych funkcjonuje nadal stara nazwa. Sytuacja taka utrudnia funkcjonowanie zarówno państwa i samorządu jak i zwykłych mieszkańców. Proponowany przepis zapewnia wykonanie wszelkich czynności technicznych przez wojewodę w razie zwłoki trwającej dłużej niż 30 dni.

Zgodnie z art. 6b nazwy nadane w trybie zarządzenia zastępczego podlegają specjalnej ochronie prawnej i mogą zostać zmienione tylko za zgodą Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej oraz odpowiedniego wojewody. Należy bowiem pamiętać o tym, że zarządzenie zastępcze wojewody jest trybem wyjątkowym, stosowanym jedynie w sytuacji, kiedy organy samorządu terytorialnego nie wykonały ciążącego na nich z mocy ustawy obowiązku. W tej sytuacji, która może świadczyć o niechęci organu samorządu terytorialnego do dekomunizacji, należy zapewnić nowo nadanym nazwom szczególną ochronę i dalsze nazewnictwo ulic i innych obiektów uzależnić od kontroli organu zajmującego się ochroną pamięci narodowej. Wymóg uzyskania zgody odpowiednich organów zapewnia również stałość nowej nazwy, co jest korzystne dla mieszkańców i przedsiębiorców, którzy nie będą musieli martwić się o to, że nazwa będzie zmieniana kilkakrotnie, co wprowadziłoby zamęt prawny.

Ustawa z dnia 22 czerwca 2017 r. o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej przewiduje, że właściciel albo użytkownik wieczysty nieruchomości, na której w dniu wejścia w życie ustawy znajduje się pomnik upamiętniający osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujący taki ustrój w inny sposób, usuwa ten pomnik w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Przedmiotowy termin upływa w dniu 21 października 2018 r.

Ze względu na mniejszą skalę niż ma to miejsce w odniesieniu do nazw ulic oraz dość

jednoznaczny negatywny odbiór społeczny tego rodzaju pomników zasadnym jest przyspieszenie procesu eliminowania tych obiektów z przestrzeni publicznej. Dodatkowo można założyć, że koszty usuwania pomników upamiętniających osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny będzie w znacznym stopniu ponosić Skarb Państwa. Większość tych obiektów była wznoszona przed 1989 r. w związku z czym nie można uznać, że obecne jednostki samorządu terytorialnego (powstałe po 1990 r.), na których terenie się one znajdują uczestniczyły w procedurze ich wznoszenia. Z przedstawionych wyżej powodów zasadnym jest skrócenie terminu przewidzianego w art. 3 ust. 1 ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej do dnia 31 marca 2018 r.

Ze względu na powyższe należy uznać proponowane przepisy za niezbędne dla skutecznego dokończenia dekomunizacji przestrzeni publicznej.

Projekt ustawy nie pociąga za sobą obciążenia budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Wojewoda zapewnia wprowadzić wykonanie nowych przepisów na koszt jednostki samorządu terytorialnego, jednak jest to koszt, który gminy i tak musiały ponieść w związku z wykonywaniem obecnie obowiązującej ustawy.

Projekt wywołuje pozytywne skutki społeczne i prawne.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Warszawa, 11 grudnia 2017 r.

BAS-WAPM-2557/17

TRYB PILNY

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki oraz ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Jarosław Krajewski)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2012 r. poz. 32, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt ustawy przewiduje zmianę ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (dalej: ustawa o zakazie)¹ oraz ustawy z dnia 22 czerwca 2017 r. o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (dalej: ustawa o zmianie)².

Zmiana ustawy o zakazie polega na dodaniu do niej dwóch przepisów, określających kompetencje wojewody i Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu w przypadku niewykonania lub zmiany przez jednostkę samorządu terytorialnego, związek jednostek samorządu terytorialnego albo związek metropolitalny zarządzenia zastępczego, w którym wojewoda nadaje nazwę budowiom, obiektom i urządzeniom użyteczności publicznej, w tym drogom, ulicom, mostom i placom, upamiętniającym osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące

¹ Dz. U. poz. 744 oraz z 2017 r. poz. 1389.

² Dz. U. poz. 1389.

komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagującym taki ustrój w inny sposób (projektowane art. 6a i art. 6b ustawy o zakazie).

Zmiana ustawy o zmianie dotyczy terminu, w którym właściciel albo użytkownik wieczysty nieruchomości, na której w dniu wejścia w życie ustawy znajduje się pomnik upamiętniający osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujący taki ustrój w inny sposób, usuwa ten pomnik. Ustawa o zmianie określa ten termin na 12 miesięcy od dnia wejścia tej ustawy w życie, a zatem na dzień 22 października 2018 r. Wnioskodawcy proponują skrócenie tego terminu do dnia 31 marca 2018 r.

Proponowana ustawa ma wejść w życie z dniem jej ogłoszenia w Dzienniku Ustaw.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

Prawo Unii Europejskiej nie obejmuje przedmiotu projektu ustawy.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

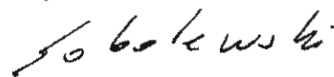
Przedmiot projektu ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

4. Konkluzja

Przedmiot poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki oraz ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej nie jest objęty prawem UE.

Akceptował:

Wicedyrektor Biura Analiz Sejmowych

Przemysław Sobolewski

Warszawa, 11 grudnia 2017 r.

BAS-WAPM-2558/17
TRYB PILNY

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 regulaminu Sejmu – czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki oraz ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Jarosław Krajewski) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

Projekt ustawy przewiduje zmianę ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (dalej: ustawa o zakazie)¹ oraz ustawy z dnia 22 czerwca 2017 r. o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (dalej: ustawa o zmianie)².

Zmiana ustawy o zakazie polega na dodaniu do niej dwóch przepisów, określających kompetencje wojewody i Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu w przypadku niewykonania lub zmiany przez jednostkę samorządu terytorialnego, związek jednostek samorządu terytorialnego albo związek metropolitalny zarządzenia zastępczego, w którym wojewoda nadaje nazwę budowlom, obiektom i urządzeniom użyteczności publicznej, w tym drogom, ulicom, mostom i placom, upamiętniającym osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagującym taki ustrój w inny sposób (projektowane art. 6a i art. 6b ustawy o zakazie).

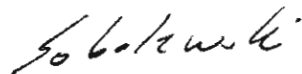
¹ Dz. U. poz. 744 oraz z 2017 r. poz. 1389.

² Dz. U. poz. 1389.

Zmiana ustawy o zmianie dotyczy terminu, w którym właściciel albo użytkownik wieczysty nieruchomości, na której w dniu wejścia w życie ustawy znajduje się pomnik upamiętniający osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujący taki ustrój w inny sposób, usuwa ten pomnik. Ustawa o zmianie określa ten termin na 12 miesięcy od dnia wejścia tej ustawy w życie, a zatem na dzień 22 października 2018 r. Wnioskodawcy proponują skrócenie tego terminu do dnia 31 marca 2018 r. Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa UE.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki oraz ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.

Akceptował:
Wicedyrektor Biura Analiz Sejmowych

Przemysław Sobolewski